01. ANIPEDIA

Introducció al benestar animal

ANIMALIA
un campus bestial
Elanco | Programa escolar per al benestar animal

Elanco

01.

Els continguts d'Anipedia han estat creats per l'AWEC (Animal Welfare Education Center), el centre d'educació per al benestar animal de la Facultat de Veterinària de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb la coordinació d'Elanco Animal Health. Queda estrictament prohibida la distribució i reproducció total o parcial d'aquests continguts sense l'autorització expressa dels autors.

índex

1. **Els animals i els humans:** una relació molt especial des de l'època de les cavernes fins avui

2. **Els animals i l'empatia:** una qüestió de sentiments

3. **Els animals i el benestar animal:** una especialitat veterinària que estudia les necessitats úniques de cada espècie

4. **Els animals i l'observació del seu comportament:** com saber si estan bé o malament

5. **Els animals i els seus cuidadors:** un vincle positiu per a tots dos

6. **Els animals i l'estrès:** com afecta el seu benestar

7. **Els animals i l'enriquiment ambiental:** molt més que un joc

1 Els animals i els humans: una relació molt especial des de l'època de les cavernes fins avui

Has pensat alguna vegada com han estat sempre d'importants els animals per a les persones?

Vet aquí alguns motius:

- Ens proporcionen **aliments** i altres **productes importants**
- Ens ofereixen la seva **companyia**
- Són una font d'**inspiració** i de **coneixement**

Fixa't, per exemple, en les **pintures rupestres** que s'han trobat en moltes coves a l'Estat espanyol i altres llocs del món. Aquestes pintures són **la forma d'art més antiga** que coneixem. I les persones que les van pintar fa milers d'anys podrien haver escollit pintar plantes, paisatges o qualsevol altra cosa. Però, saps què **van decidir pintar?** Exacte, animals!: **cavalls, bisons i altres animals amb qui convivien.**

Tot i que si hi va haver alguna cosa que canviés per sempre la història de la nostra espècie, això va ser quan vam començar a **conviure amb alguns animals**. Des de llavors i fins avui en dia, els animals **enriqueixen les nostres vides.**

De fet, els metges i els psicòlegs han descobert que **conviure amb un animal de companyia té molts efectes positius per a les persones**, sobretot quan entre l'animal i la persona hi ha una **bona relació**; això és més fàcil que passi quan **l'animal està ben cuidat.**

Un gos o un gat que ofereixen la seva companyia a **una persona que viu sola**: l'animal es comportarà molt millor si té les seves necessitats bàsiques cobertes.

Una **granja de vaques de llet**: les vaques produiran més llet i estaran més sanes (fet que també és positiu per a la salut de les persones) si estan ben cuidades.

Així doncs, **hauríem de tractar els animals tan bé com puguem:**

- Per **raons morals**
- Perquè és **positiu per a la nostra pròpia salut**

RECORDA: el benestar animal millora el teu propi benestar

Elanco

2 Els animals i l'empatia: una qüestió de sentiments

Imagina que acabes de jugar un partit de bàsquet important per al teu equip. Poden passar dues coses:

- Que guanyeu i que us sentiu feliços
- Que perdeu i que us sentiu tristos

A vegades, les persones ens sentim felices i satisfetes. Altres vegades, ens sentim tristes o insatisfetes. És normal. **Els sentiments i les emocions formen part de les nostres vides.**

A més, com que sabem que altres persones també tenen sentiments i emocions semblants a les nostres, acostumem a alegrar-nos si algú està content o a ajudar-lo quan està trist o pateix.

I, saps què és això?

Pren nota, perquè és molt important: **l'empatia**. És a dir, la capacitat de **posar-nos al lloc d'una altra persona**. Si ho penses, segur que l'has practicada o l'has rebuda en més d'una ocasió.

Però, i **els animals**? Creus que **tenen sentiments** i que, per tant, **hauríem de ser empàtics amb ells**?

Fa molt de temps, els científics pensaven que les emocions i els sentiments s'originaven al cor. Segur que has sentit alguna vegada l'expressió "tenir un bon cor" quan es parla d'algú que té bons sentiments.

La veritat, però, és que el cor, tot i ser un òrgan molt important, no és el responsable de les nostres **emocions**. En realitat, **el seu origen és al nostre cervell.**

Els científics han après que hi ha molts animals que tenen un cervell —o, més concretament, un **sistema nerviós central**— prou **desenvolupat com per experimentar emocions.**

Això no vol dir necessàriament que les emocions que experimenten els animals siguin idèntiques a les nostres. El que vol dir és que **els animals poden experimentar dolor, por o fins i tot avorriment** i que, al contrari, també **poden sentir-se bé.**

D'altra banda, la capacitat d'experimentar emocions no és exclusiva **dels animals que són mamífers com nosaltres**, sinó que també és present a animals molt diferents com ara les **aus**, els **amfibis**, els **rèptils**, els **peixos** i, segurament, alguns **invertebrats.**

Potser et sembla tot un descobriment, però la veritat és que ja fa molts anys que **Charles Darwin** —un científic anglès que va canviar la nostra manera de pensar sobre la natura, en general, i sobre els animals, en particular— va escriure que els animals "experimenten plaer i dolor, alegria i tristesa".

Per això, **el més important per cuidar bé els animals és sentir empatia cap a ells**. I si aprenem a sentir empatia cap als animals també aprendrem a ser més empàtics **amb els altres éssers humans** i, en definitiva, a ser millors persones.

RECORDA:
els animals també tenen sentiments i l'empatia els fa tant de bé com a nosaltres

Elanco

3 **Els animals i el benestar animal:** una especialitat veterinària que estudia les necessitats úniques de cada espècie

Has sentit a parlar mai del **benestar animal**?

Si no és així, no et preocupis. Ara mateix t'expliquem de què es tracta perquè, com vam veure en l'apartat número 1, és molt important tant per als animals que es creuen en la teva vida com per a tu.

Per començar, avui en dia, a les facultats de veterinària ja s'estudia **l'especialitat de benestar animal,** ben reconeguda a molts països. Això vol dir que els alumnes de veterinària estudien les bases científiques del benestar animal. I, tot i que ja hem après molt sobre aquest assumpte, encara ens queda molt per aprendre.

Per exemple, avui en dia **tots els científics estan d'acord** que, per estar bé, un animal necessita tenir una bona **salut física**. És a dir:

- No estar ferit
- No patir cap malaltia

Per això és important que els animals rebin **atenció veterinària.**
A més d'estar sans físicament, els animals tenen necessitats que s'agrupen en **tres grans categories**, comunes a qualsevol espècie:

1. L'alimentació

2. L'entorn físic on viuen

Per a alguns animals és molt important, per exemple, la temperatura ambiental: alguns necessiten viure en llocs molt càlids i, d'altres al contrari, en llocs amb temperatures més suaus.

Elanco

3. El comportament

3.1. **Necessitats de comportament**

Fa temps que els científics van descobrir que els animals necessiten realitzar algunes conductes i que, si no poden fer-ho, pateixen.

3.2. **Necessitats psicològiques**

Alguns científics anomenen així una sèrie de necessitats dels animals, com ara necessitar la companyia dels seus semblants o viure en un ambient que sigui variat o entretingut, perquè si no poden patir o avorrir-se.

Però, atenció! Això **no** vol dir que els animals tinguin les mateixes necessitats que les **persones** o que **altres espècies**.

En realitat, **les necessitats i el comportament de cada espècie animal són únics**. I això és important perquè, de vegades, quan pensem que els animals necessiten el mateix que nosaltres, en lloc de beneficiar-los estarem fent just el contrari.

De manera que **la feina dels científics que estudien el benestar dels animals** consisteix precisament en això: **entendre quines són les necessitats de cada espècie.**

RECORDA:
cada animal té les seves pròpies necessitats, que no tenen perquè ser les teves

4 Els animals i l'observació del seu comportament: com saber si estan bé o malament

Els animals no parlen i, per tant, **no poden dir-nos si estan bé o malament**. O almenys no ens ho poden dir **amb paraules**. Així doncs, és **difícil** saber si un animal està bé o no.

Però difícil **no** vol dir que sigui **impossible.** Per sort, **els científics que estudien el benestar animal** han après a **avaluar de forma objectiva i rigorosa** si un animal està bé o malament. Com? De dues maneres:

1. Estudiant **l'alimentació i l'entorn** on es troba l'animal i comprovant si són els **adequats** per a les seves necessitats
2. **Observant** directament i **interpretant** el que "ens diuen" amb el seu **comportament**

De manera que, per saber si **els animals que estan sota la nostra cura** estan bé o malament, cal **observar el seu comportament,** perquè:

1. Si sabem com es comporten els animals d'una determinada espècie **quan viuen amb altres animals de la seva mateixa espècie**, tindrem moltes pistes sobre quines són les seves necessitats. Recorda que no podem interpretar el que necessiten els animals segons el que ens fa feliços o infeliços a nosaltres, a un porc, a un gat o a una gallina, ja que **cada espècie té les seves pròpies necessitats.**

2. El comportament d'un animal també ens pot indicar:

- **Que està patint** o que ha patit en el passat
- **Que està bé** o què pot fer per estar bé. Per exemple, quan un animal juga, acostuma a significar que gaudeix de benestar

I és que el comportament dels animals ha despertat sempre **la curiositat i l'interès de les persones**, sovint per **raons pràctiques.**

De fet, els primers éssers humans, que eren **caçadors i recol·lectors**, només podien **sobreviure si coneixien perfectament els hàbits dels animals** que els proporcionaven aliment o pells.

Avui dia hi ha cultures caçadores, però també **pastors i ramaders**, que coneixen molt bé el comportament dels animals amb qui conviuen i els seus **coneixements** resulten molt **útils per als científics.**

5 Els animals i els seus cuidadors: un vincle positiu per a tots dos

Tal com hem vist en l'apartat número 3, el **benestar d'un animal** depèn de diversos factors:

- Que estigui **sa** i rebi **atenció veterinària**
- Que s'alimenti amb el **menjar** adequat
- Que visqui en un **lloc** adequat

Però hi ha un altre factor que és tant o més important encara: **la relació que s'estableix entre els animals i les persones que els cuiden**, ja siguin els seus propietaris (en el cas dels animals de companyia, com el gos o el gat), els ramaders (en el cas dels animals de granja) o els veterinaris, com a professionals que s'ocupen de garantir la seva salut.

Els cuidadors **conviuen diàriament** amb els animals, els alimenten, s'asseguren que rebin atenció veterinària i, a més, com que passen molt de temps junts, **els coneixen molt bé**. I, com les persones, els animals tenen la seva pròpia **personalitat.**

Aquesta relació entre els animals i els seus cuidadors és molt important per dues raons:

- Els cuidadors poden detectar **petits canvis** de comportament que poden significar que estan malalts o que **no estan bé.**
- Es crea un **vincle**, una relació de confiança i d'amistat que, com ja vam veure en l'apartat número 1 i en l'apartat número 3, té efectes **molt positius per al benestar de tots dos**: els animals i les persones que els cuiden.

RECORDA:
els animals tenen personalitat pròpia i cal conèixer-los per assegurar-nos que estiguin bé

Elanco

6 Els animals i l'estrès: com afecta el seu benestar

Segur que sovint has sentit la paraula "**estrès**" o fins i tot l'has utilitzada per explicar a algú que et senties aclaparat o, simplement, intranquil.

Doncs bé, els científics utilitzen la paraula "estrès" quan una persona es troba en una **situació desagradable** o que, simplement, li resulta difícil.

Quan això passa, el nostre **cos reacciona** per preparar-nos per fer front a la dificultat. Això, en principi, és bo. Però si ens passa amb massa **freqüència** pot causar **problemes**.

Per exemple, **les persones que s'estressen molt sovint** normalment se senten cansades o fins i tot angoixades. És a dir, no se senten bé. La seva salut també es pot veure afectada, perquè l'estrès, quan és molt freqüent o dura molt de temps, **redueix la capacitat del nostre organisme de protegir-nos de virus i bacteris** que ens poden provocar malalties.

Igual que ens passa a nosaltres, els **animals també s'estressen**:

- Si **viuen en condicions que no els agraden**
- Si tenen **por**
- Si **no poden comportar-se de manera natural**, segons les característiques de la seva espècie

I, com les persones, **els animals que estan estressats se senten malament i es posen malalts més fàcilment.**

Per això, més endavant parlarem sobre **què produeix estrès als nostres animals de companyia i de granja** per tal d'evitar que s'estressin massa. El seu benestar en depèn.

RECORDA: l'estrès pot augmentar el risc que els animals es posin malalts

7 Els animals i l'enriquiment ambiental: molt més que un joc

Tal com hem vist en l'apartat número 3, cada espècie mostra una sèrie de **conductes que són necessàries per a la seva supervivència** i que, a més, són **agradables** per a l'animal:

- Explorar l'entorn
- Cercar menjar d'una determinada manera
- Relacionar-se amb altres individus

Però, com aconseguim que els **animals de companyia i de granja** puguin realitzar aquestes conductes que són tan importants per a ells?

Des de fa molt de temps, les persones que cuiden els animals han inventat el que es coneix amb el nom **d'"enriquiment ambiental"**, i que consisteix a:

- Proporcionar als animals **un entorn més estimulant**, perquè tinguin conductes pròpies de la seva espècie. Per exemple, facilitar-los objectes perquè juguin.
- Dissenyar les instal·lacions de manera **que els animals puguin satisfer les seves necessitats** de descans, alimentació i interacció amb els altres animals.

Perquè, com passa amb les persones, als animals també els agrada poder **escollir què fan amb el seu temps** i, en definitiva, tenir un cert control sobre les seves vides.

RECORDA: els animals també necessiten satisfer les seves necessitats

Elanco

Notes

Elanco i la barra diagonal són marques registrades d'Elanco o les seves filials. © 2022 Elanco. PM-ES-21-0363
La informació d'aquest document procedeix de CAWEC